

HACKeLD a MúLTAT! / ötven6van

Múltfeltárás kezdőknek és haladóknak.

A kortárs képzőművészet pedagógiai stratégiái.

A kortárs művészetközvetítés a múzeumi ismeretátadás olyan speciális területe, mely a múzeumpedagógia kiemelkedő módszertani fejlesztései ellenére, a vidéki közgyűjtemények életében, gyakran *kihívás nélkül elhanyagolt perifériának* bizonyult. E hiányt érzelve a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum 2015-ben új művészetpedagógiai program megvalósítását kezdeményezte. Katharina Roters és Szolnoki József képzőművészek és Grászli Bernadett művészettörténész közreműködésében a Rákosi – címerrel és az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékezetével kapcsolatos programsorozatot indított. (Kortárs képzőművészeti projekt, művészetpedagógiai foglalkozássorozat, médiafoglalkozás, iskolaprojekt, drámapedagógiai workshop, időszaki kiállítások: **HACKeLD a MúLTAT!** 2016. január, **ötven6van**, 2016. október).

A *HACKeLD a MúLTAT!* című tárlat egyik fő projekteleme a salgótarjáni megyeháza homlokzatán található tizenhét alakos Rákosi-címeres domborművet élőképként megelevenítő drámapedagógiai workshop (dráma-pedagógiai esemény, performatív aktus – eljátszás/újrajátszás, *living sculpture*) volt. Az esemény a *családállítás* mintájára *városállításnak* is tekinthető. Különböző életkorú és nemű salgótarjáni önkéntes résztvevőkkel valósult meg, akik nem ismerték előzetesen a témát, nem tudtak előre felkészülni a feladatra. A drámapedagógia eszközeivel hangsúlyos, történelmi, művészettörténeti és pszichés részletek tárhatók fel. Az improvizációk kis csapatokban történtek, ezáltal a kreativitás, a fantázia előhívta azokat a tanult, hallott, fotókon, könyvekben, filmekben látott emlékyomokat, amelyek felidézhetőek. Az elemző véleményezés során egymás játékáról, ötleteiről úgy nyilvánultak meg, hogy az őszinte legyen, de nem bántó. Rendkívül sokat, hitelesen és hatékonyan tanultak ezáltal egymástól és a drámatanártól. A drámapedagógus legfőbb feladata az ismeretek kontrollálása volt, a motiváció, az alkotómunka helyes irányba terelése, s az észrevétlen, finom instruálás.

Az *ötven6van* című kiállításához kapcsolódó művészetpedagógiai workshop résztvevői a vizuális antropológia segítségével, otthon talált tárgyakon keresztül vizsgálták meg és mobiltelefonnal dokumentálták saját családjuk kapcsán az ötvenes évek emlékezetét. Az így

összegyűjtött emlékek a diákok által kézírással elkészített rövid tárgybemutató szövegekkel együtt a kiállításon bemutatásra kerültek. A projekt megvalósításánál célunk volt, hogy a muzeológiai feladatellátás főbb területeit (gyűjtés és bemutatás) közelebb hozzuk a történelem iránt élénken érdeklődő diákok számára. Az iskolaprojektben közreműködtek a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium 9. évfolyamos, (15 és 16 éves) történelem fakultációra járó diákjai.

A program rendhagyó módon terjesztette ki a múzeum terét azáltal, hogy a közterületen található nyomokból kiindulva a korszak mediatizált átélésén keresztül *ötvenhatal* kapcsolatos párbeszédet hívott életre, amely során kirajzolódtak a korszak megítélésével kapcsolatos egyéni és kollektív emlékezet különféle mintázatai. A hiánypótló kortárs művészetpedagógiai program célja volt, hogy tematikus, időszaki kiállításra, iskolai projektmunkára és interaktív médiafoglalkozásra építve a tanulás és az önismeretszerzés folyamatain keresztül, a történelmi múlt és a kortárs vizuális kultúra megismertetését elősegítse. A művészetpedagógiai projekt, saját korunk kérdéseit megfogalmazva (sodródó hasadék, trauma-elfojtás-vakfolt, oral history), az egyént és a közösséget egyaránt önreflexióra készítette. A program egyik legfontosabb érdeme, hogy az önálló gondolkodás és a mediális sokszínűség jegyében, a digitális világ kritikai használatának közvetítésével (mediatudatosság) támogatta az „y” és a „z” generáció tudatos kép-olvasóvá nevelését. A projekt jellemzője, hogy elsősorban a cselekvő-befogadói attitűdöt hangsúlyozza. A foglalkozások *Utazó Múzeum* típusú programok részeként jól adaptálhatók és térbeli kötöttségektől függetlenül is, az élményszerű ismeretszerzést szolgálva, más közgyűjteményekben vagy oktatási intézményekben is megvalósíthatók. Az anyagi lehetőségek tekintetében a múzeum a kiállítások és a 48. Nemzetközi Győri Művésztelep részeként kezelte a projekt kiadásait, valamint önkéntes munkát és szponzori támogatást (építőipari feladatok, állványállítás) is felhasznált. A projekt folytatásaként elkezdjük a Trianoni Békeszerződés megkötésének centenáriumaára készülő időszaki kortárs képzőművészeti tárlat és kísérőprogram sorozat kidolgozását.

Dokumentáció

Videók

Az alkotók a 2016-os **HACK The PaST!** kiállításban a trauma-elfojtás-vakfolt dinamika működését képezték le. Kiinduló pontként a saját családi emlékezetük náci és kommunista diktatúrákkal kapcsolatos kollaboratív elemeit eltakaró vakfoltjait hozták felszínre. A tárlat a vakfolt allegóriáját a privát példa nyilvánossal való összekapcsolása által teljesíti ki.

A **Blind spot 1956** című videón dokumentált dráma-pedagógiai akció az utolsó magyar közterületen található sztálinista címer történetét, tágabb értelemben a korszakhoz fűződő viszonyunkat tematizálja. A videó bekerült a Heinrich Böll Stiftung *The 1956 Hungarian Uprising – Present Day Perspectives* című web-dossziéjába.

BLIND SPOT 1956.
Heinrich Böll Stiftung
angol felirattal

<https://www.youtube.com/watch?v=GnWnb43ehR8&feature=youtu.be>

Uncovering című public space projekt során egy a 1980-as években eltakart sztálinista címer válik újra láthatóvá. A video anyag bemutatásra került az **ötven6van** időszaki kiállításon 2016 őszén a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumban.

https://www.youtube.com/watch?v=tlh17_wRPXA&t=18s

Iskolaprojekt a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium 9. évfolyamos diákjaival az ötven6van kiállítás kapcsán.

ötven6van. kazinczy demo (1:31)

https://www.youtube.com/watch?v=k_kVIXxxpf0&feature=youtu.be

A projektről megjelent ismertetések:

Lázár Eszter: Újrírható történetek | Roters&Szolnoki: *Wunderblock* és Keserue Zsolt: *Nemzeti Tankönyv* című kiállítása
BALKON 2019_6, 7

Szijártó Zsolt: Az emlékezet alakzatai | Roters&Szolnoki: *Wunderblock* című kiállítása
BALKON 2019_6, 7

Széplaky Gerda: Visszapillantó tükör
ÉS_MŰBÍRÁLAT - TÁRLAT - LXIII. évfolyam, 21. szám, 2019. május 24.
ÉLET ÉS IRODALOM

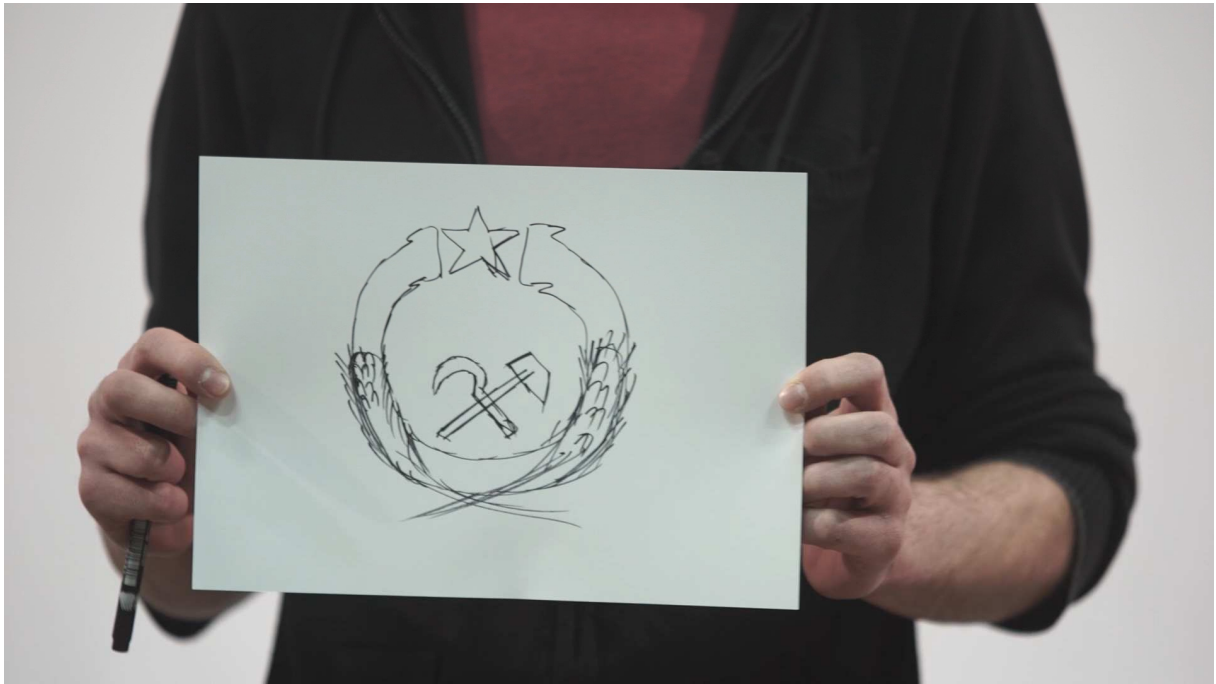
Zsámboki Miklós
SZELLEMIRTÓ KIÁLTVÁNY LX. évfolyam, 7. szám, 2016. február 19.

Tolnay Imre: ötvenéves
Beszélgetés Szolnoki József és Katharina Roters képzőművészekkel
http://epa.oszk.hu/03000/03024/00010/pdf/EPA03024_uj_muveszet_2016_11_016-017.pdf
ÚJ MŰVÉSZET

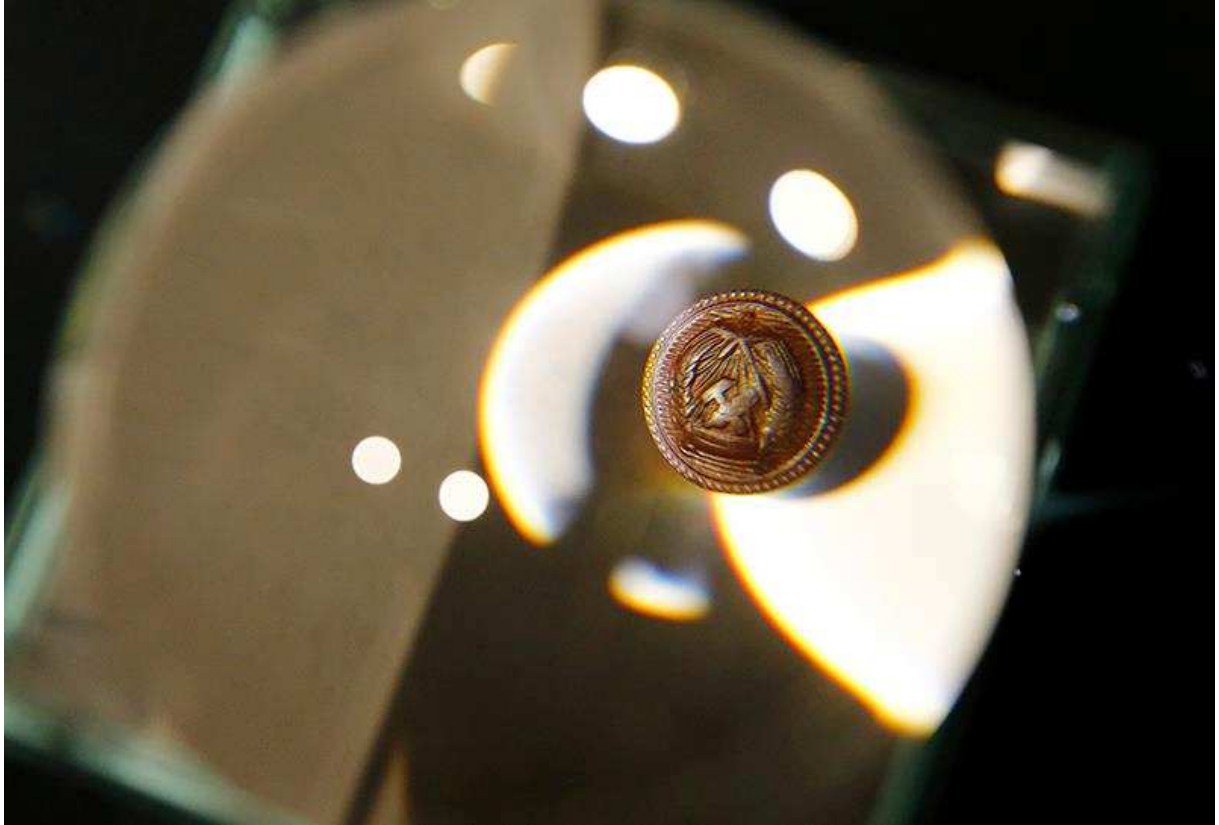
Hornyik Sándor: Az identitás hekkerei
Katharina Roters és Szolnoki József munkásságának emlékezetpolitikai vetületei
artmagazin 2017.02.16

Fotódokumentáció

Szakmai bemutatkozás

Katharina Roters, Kölnben (Németország) született és 1999-ben a Düsseldorf-i Művészeti Akadémia Festészeti Karán diplomázott. 2014-ben a svájci Park Books kiadónál jelent meg a „Hungarian Cubes: Subversive Ornaments in Socialism” című könyve, Hannes Böhringer, Prakfalvi Endre, Szijártó Zsolt és Szolnoki József közreműködésével. A Devecserből származó Szolnoki József 2008-ban kapta meg diplomáját a Kölni Médiaakadémia Film / Televíziós Karán. Szolnoki a Kölnischer Kunstverein Művészeti Stúdiójának ösztöndíjasa volt és a legjobb kísérleti film díját kapta 2000-ben a Magyar Nemzeti Filmfesztiválon.

Katharina Roters és Szolnoki József képzőművészek együttműködése 2010-től a hibrid médiumokkal operáló, az ideológiai és kulturális terek közötti transzfer, az átmeneti állapotok tárgyiasult dokumentumait vizsgálta. A projektjeinkben a posztkommunista blokk kulturális emlékezetében egymással versengő hivatalos (objektív) és a privát (szubjektív) interpretációk mintázatait jelenítették meg. A munkamódszerük alapját a közterületeken (public space) megvalósuló nyomolvasáson alapuló fenomenológia képezi. A társadalmi testben elterjedt jelenségeket a tipológia segítségével ragadják meg. Az „önmagukba záródó” eseteket a részvételen alapuló performatív módszerekkel értelmezik. A különböző projektjeiket egy a társadalomtudományoktól és a pszichológiától kölcsönzött fogalmi keretben kapcsolják össze.

HACKeLD a MÚLTAT! / ötvenéves Múltfeltárás kezdőknek és haladóknak kortárs képzőművészet pedagógiai stratégiái elnevezésű program szakmai kidolgozásában, szervezésében és anyagi feltételeinek megteremtésében közreműködött Grászli Bernadett művészettörténész, főmuzeológus, a Rómer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum igazgatója. A program Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával valósult meg. A program megvalósításában közreműködött Hajdú Györgyi drámapedagógus, Szabó Márton szobrászművész, Sipeki Zoltán főrestaurátor és a salgótarjáni Dornyai Béla Múzeum munkatársai.